

italicus Fabr. (*splendidus* Dalm. Moes). — Budapest, Budafok, Isaszeg, Öszöd, Szeghalom, Nagyvárad, Beél, Lueski, Torna, Tasnád, (Szilágy-m.) Déva, Herkulesfürdő Orsova, Peér.

auratus Panz. — Szt.-Lőrincz-pusztá, Sziget-Csép.

violaceus Fabr. — Budapest (Rákos, ápr., Kincstári erdő, máj., Gellérthegy és Sashegy jún., Hűvösvölgy, máj.), Pócsmegyer (ápr.), Kalocsa (ápr.), Resicza, Djakovár.

laevifrons Dalm. — Budapest (Rákos, jún., Gellérthegy és Zúgliget jún., Kincstári erdő júl., Rákospalota aug., Sashegy okt.); Budafok, Csepel, Nagytétény, Budaórs (aug.), Isaszeg, Peszér, Deliblat, Keszthely, Rozsnyó (aug.).

(*cuprinus* Först) — A magyar fauna-katalogusba tévedésből jutott, mert a Förster-nél idézett helyen nem Transsylvania „Siebenbürgen“, hanem „Siebengebirge“ szó van. — Lehetséges, hogy majd hazánkban is feltaláljuk, de eddigi gyűjtésünk közt nem fordult elő.

2. *Chrysomalla* Först.

Roseri Först. — Budapest környékén Bartkó József találta meg e ritka faj második példányát. Az első darab, melyről Förster a nemet és fajt leírta 1859-ben, még most is magányosan díszleg Dr. Mayr gyűjteményében.

3. *Chrysolampus* Spin.

auricollis Först — Szintén nagyon ritka, melyből tudomásom szerint kettő most a Dr. Mayr gyűjteményében van, a harmadik a bécsi császári múzeumban. Szépligeti Győző ajándékából van két példányunk, egyik a Svábhgyről (1895. jún. 19), másik a Hűvösvölgyből (1897. máj. 30.)

A Walter-féle exhaustor.

Irta Dr. Kaufmann Ernő.

Az „exhaustor“ a latin *exhaurio* kimeritek, kiüritek, kiszedek igéből származik. Valódi magyar értelme annyi volna, hogy meregető, mert a kimerítő kifejezés a magyarban mást jelent. De a meregető elnevezés ezen műszerre nem

helyes, mert a magyarban ez alatt valamely kanál formájú, minden esetre nyeles edény értetődik. Ha már a latin *exhaustor* kifejezést nem akarnánk használni, akkor ezen műszerre legjobban illenék a „felszívó“ elnevezés, mivel működése szíváson alapul.

A rovargyűjtők nagyon jól tudják, hogy a virágból, ernyőből, rostált anyagból, vagy a szabad földről, kivált gyepes fű közül, vagy éppen faodvakból, minő nehéz a rovarokat liböngeszni. A gyorsan futó vagy ugró coleopterák, hemipterák, orthopterák stb. az ujjakkal csak nehezen foghatók meg s ilyenkor a legtöbb esetben megsértetnek, nem egyszer basznavehetetlenné válnak.

Walter találmánya valóságos áldás a rovargyűjtőkre, de különösen a bogárgyűjtőkre s a rovarrosta feltalálása óta a legnevezetesebb vívmány a rovargyűjtés technikája terén, mert ezen készülékkel gyorsan, biztosan, úgyszólván teljes épségükben jutnak birtokunkba a rovarok, sőt oly zúgokból is kifoghatók, a hová különben csak csiptetőkkel jutnánk s a hommét csak sértett rovarokat kaphatnánk ki.

Az *exhaustor* működése szíváson alapszik. Ha egy csővel a levegőt felszívjuk, a cső előtt fekvő, a cső öblénél kisebb tárgy a levegő áramlata által elkapva a csőbe sodortatik. Így tehát egy rovar, mely a cső öblénél kisebb, a szívó légáramlattal a cső belsejébe jutva addig fog tovahaladni, míg valamely akadályba nem ütközik, vagy pedig a légáramlat meg nem szűnik.

Közönséges nyílt csövet rovargyűjtés céljából nem használhatunk, mert a rovarok a felszíváskor szánkba jutnának, a mi bizony kellemetlen dolog volna. Walter egy oly elmés szerkezetű *exhaustort* talált fel, melylyel igen gyors egymásutánban több rovar szívhatunk fel a fogóba a nélkül, hogy azok szánkig jutnának, vagy megsérülnének.

Az egész készülék egy nyílt fenekű üveg, melynek mindkét nyílása parafadugóval van elzárva. Az alsó dugó közepén egy üvegső fut végig, melynek az üvegbe benyúló végére ruganyos fémgűrűvel egy kis ferdén álló fedelecske van erősítve, mely a cső nyílása felett mintegy 5—6 milliméternyi távolságban foglal helyet. A felső dugón szintén egy darab üvegső fut végig, melynek alsó, az üveg üregébe nyíló vége finom sodronyszövevettel van behúzza, hogy az esetleg oda kerülő rovarok még se juthassanak a szánkig, míg külső végére egy 20—25 cm. hosszú és másik végén szópókával ellátott gummicső van felhúzza. Az

alsó üvegcső végére még egy darabka gummicső is húzható, a mi azonban egészen fölösleges.

Nézzük most a műszer működését: Ha a felső gummicső szópókáját szánkba fogjuk s a levegőt azon felszívjuk, akkor az alsó cső külső nyílásán a levegő erős áramlattal hatol az üveg üregébe, a tulajdonképpeni fogókamrába, itt azonban a ferde fémfedelecskébe ütközve, nem haladhat egyenesen a felső cső felé, hanem előbb ferdén lecsapódik a kamara feneke felé s ha most ezen légáramlat egy rovart rántott magával, úgy az a rovar sem haladhat egyenesen a felső cső felé, hanem szintén a kamara fenekére csapódik le. És a gyakorlatban ez tényleg így is van, mert 8—10 rovarnak egymás után történt gyors felszívása után, azok tényleg a kamara fenekén vannak. Most az exhaustor felső dugóját felnyitjuk s azt nyitott szájával lefelé fordítva, a szintén felnyitott cyankáliumos, vagy más gyűjtő üveg szájára helyezzük. A kamarába fogott rovarok legnagyobb része most önként dobja magát a gyűjtőüvegbe, míg a kamrában maradtak óvatos rázással könnyen a gyűjtőüvegbe terelhetők.

A mellékelt rajz különben az egész Walter-féle exhaustort igen jól tárja elénk a Winkler & Wagner bécsi czég (XVIII., Dittesgasse 11.) pedig igen olcsón szállítja.

Én már a múlt évben gyűjtöttem ezen eszközzel s mondhatom, hogy a vele elért eredmény felette meglepő volt. Nem is tudom magamnak elképzelni, hogy egy rovarász, kivált coleopterológus, ha egyszer dolgozott vele, többé nélkülözni bírná.

